ПОЕЗІЯ ПОЛЯ ВЕРЛЕНА У ПЕРЕКЛАДАХ МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО

Година Т.,
Фастова М.
(Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя)
Науковий керівник – канд. філософ. наук, доцент Корнєєва Л. Л.

Максим Тадейович Рильський, відомий широкому загалу як талановитий український поет, був також обдарованим публіцистом та перекладачем. Він не тільки прагнув донести читачеві яскравість українського колориту, а й відкривав обрії інших культур. У його творчій спадщині знаходимо численну кількість перекладів з російської, німецької, французької та деяких інших мов.

Велике значення Максим Рильський приділяв перекладам творів французьких авторів – від класиків XVII століття до символістів. Через переклади письменник намагався передати своє захоплення Францією. У цьому аспекті неабияк цікавими, на нашу думку, є переклади Поля Верлена. Максим Тадейович переклав усього чотири поезії Верлена: "Один одного слід у цім житті прощати", "Щаслива година", "Так тихо серце плаче", "Тихе небо понад дахом". Проте кожен з цих перекладів став свого роду поетичною перлиною

Романтичні французькі пейзажі з вірша П. Верлена "L'heure du berger", український поет не просто перемальовує, а й додає особливі індивідуальні відтінки до загальної картини. Сам письменник зазначав: "Вважаю, що переклад передає головне з оригіналу, а це і є основною метою перекладу" [1, 37]. Тому М. Рильський перш за все намагався залишити незмінною манеру письма Верлена, зберегти авторський характер і цілісність аури твору. Для усвідомлення цих особливостей доречним буде порівняти переклади Максима Рильського та Валерія Брюсова, представника "Срібної доби" російської поезії.

Назву вірша П. Верлена "L'heure du berger" Рильський перекладає дослівно – "Щаслива година". Брюсов натомість модифікує назву під власний стиль письма й іменує вірш як "Благословенный час". Така назва, порівняно з перекладом Максима Рильського, має дещо інше емоційне забарвлення і налаштовує читача на сприйняття специфічної ідилічної картини. У Рильського з першої строфи перед нами постає літній теплий вечір, сповнений звуків та динаміки: "Туман, як дим, понад лугами плине, / Танцюючи; лунає крик жабиний" [2]. Порівняння "туман, як дим" викликає асоціацію з теплом, яке лине від багаття. Природа не спить, ще не завершена літня симфонія, ще "мигтять, як іскри, світлячки у гаї" [2]. Брюсов же бачить цю картину інакше – динамічність у нього змінюється на статичність, а ліричного героя обіймає самотність, тиша та холод:

"Качается туман; луг холодеет / И спит в дыму; в зеленых тростниках / Лягушка квакает" [3, 50]. Завдяки цьому невеликому порівнянню ми можемо співставити індивідуальний підхід до перекладацької справи кожного з митців.

Захоплений французькою культурою, Максим Рильський проникливо наслідує Верлена. Він співає українською, але в кожному рядку ми ніби чуємо мову французьку, відчуваємо той неповторний романтичний стиль, який притаманний французькій поезії. Ця особливість в перекладах М. Рильського утворює ніби синтез культур України та Франції і свідчить про глибинну спорідненість ментальності народів. Підтверджує цю думку й переклад М. Рильським іншого вірша П. Верлена: "Le ciel est par dessus le toit", або, в українському варіанті, "Тихе небо понад дахом". У даному випадку перекладач зберігає не тільки змістові та стильові особливості твору, а й мелодійність, ритмічність поезії оригіналу. Вражає і точність перекладу більшості лексем. Така майстерність свідчить, по-перше, про глибоке відчуття поетом рідної української та французької мов; по-друге, про близькість світосприйняття українця Рильського та француза Верлена. Максим Тадейович Рильський українець, що глибоко відчуває французьку культуру – така особистісна характеристика письменника випливає з прочитання його перекладів. Саме ця тонка структура душевного складу поета і зумовлює особливість його перекладацької діяльності. Вивчення особливостей українсько-французьких перекладів М. Рильського створює, серед іншого, неабияку перспективу для ґрунтовних досліджень міжкультурних зв'язків України та Франції.

1. Рыльский М. Ф. Искусство перевода: статьи, заметки, письма / М. Ф. Рыльский– М. : Сов. писатель, 1986 . – 335 с.
2. Верлен П. Вірші. Переклади різні / П. Верлен [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ae-lib.org.ua/texts-c/verlaine__poesie_by_other__ua.htm#06
3. Верлен П. Романсы без слов / П. Верлен. – СПб. : Терция, Кристал, 1999. – 448 с.

Година, Т. Поезія Поля Верлена у перекладах Максима Рильського [Текст] / Т. Година, М. Фастова ; наук. кер. Л.Л. Корнєєва // Перекладацькі інновації : матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 12-13 березня 2015 р. / Редкол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.О. Жулавська та ін. - Суми : СумДУ, 2015. - С. 133-135.